

Rasspecifik avelsstrategi för NEWFOUNDLANDSHUND

Svenska Newfoundlandshundklubben 2016

Inledning

RAS för Newfoundlandshund

RAS står för Rasspecifika Avels Strategier och är en handlingsplan för hur aveln ska bedrivas inom en viss ras.

Vill Ni veta mer specifikt hur RAS utformas och vad det baseras på, titta in på Svenska Kennel Klubbens hemsida under Verksamhet/RAS (www.skk.se)

Copyright © 2000 Svenska Newfoundlandshundklubben

Generellt om rasen

Newfoundlandshunden är en stor hund som framför allt är känd för sitt milda och vänliga temperament. Den är barnens vän nummer ett, och den är trogen sin familj och tycker om att delta i familjelivet.

Temperamentet är rasens adelsmärke och de är kända för sin gedigna vänlighet och fridsamhet, samtidigt som de är glada och kreativa.

Till utseendet är newfoundlandshunden en stor hund. Den får dock inte vara så tung att den blir orörlig och inaktiv, utan den skall ha en sund anatomi med kraftfulla rörelser och uttrycket skall alltid förmedla mildhet och godmodighet. Rasen har en tjock vattenavstötande päls i två lager och ofta har de simhud mellan tårna.

Till färgen kan den vara svart, brun eller vit/svart.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Historia

Enligt FCI standard nr 50. "Newfoundlandshunden sägs härstamma från infödda hundar och en stor svart björnhund som kom med vikingarna till ön Newfoundland någon gång efter 1100-talet. Sedermera kom europeiska fiskare till ön och med en mängd olika hundraser. Dessa hundar blev en del i skapandet av newfoundlandshunden där dock de ursprungliga karaktärsdragen bibehölls. När kolonisationen av ön började år 1610 var newfoundlandshundens utseende redan etablerat liksom dess karakteristiska arbetssätt".

Övergripande avelsmål för rasen

AVELSPOLICY FÖR SVENSKA NEWFOUNDLANDSHUNDKLUBBEN SNK

SNK har rasansvaret för Newfoundlandshunden och dess utveckling. SNK:s övergripande mål är att väcka intresse för och främja avel med rastypiska, fysiskt och psykiskt friska och sunda individer. Eftersom rasens utveckling grundar sig nästan uteslutande på enskilda uppfödarens avelsurval är det viktigt att SNK utformar en gemensam, övergripande, långsiktig, målinriktad och hållbar policy. Med hållbarhet menas att den ej leder till brister avseende mentalitet, hälsa och funktion eller tömmer rasen på den genetiska variationen.

Avel och uppfödning skall ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen, SKK:s grundregler och konsumentköplagen samt det rasspecifika hälsoprogrammet och den avelspolicy som utarbetats av SNK utifrån rasstandarderna.

SNK har beslutat att endast kullar som följer RAS får tillgång till klubbens valphänvisning. För en fortsatt positiv utveckling av rasen har SNK utarbetat följande riktlinjer som stöd för avelsarbetet:

- Verka för en ökad genetisk variation och en minskad inavelsgrad.
- Bibehålla den rastypiska mentaliteten.

- Verka för en god hälsa som möjliggör ett så långt och kvalitativt liv som möjligt utan hälsostörningar.
- Bibehålla funktionell exteriör samt viktiga rasdetaljer.
- Värna om god fertilitet med stora kullar, lätta parningar och valpningar.

AVELSSTRATEGI FÖR NEWFOUNDLANDSHUND

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Ökad genetisk variation

Det är mycket viktigt att öka den genetiska variationen. Inavelstrenden för rasen bör ej ligga över 2,5 % beräknat på fem generationer. För perioden 2006-2013 ligger det totala medelvärdet på 1,8 %. Det föds c:a hundra valpar per år och av dessa går c:a 10% i avel.

Eftersom inavel medför dubbling av gener (både önskvärda och icke önskvärda), s.k. homozygot innebär det att variationen i rasen minskar och genpoolen blir svagare. När de icke önskvärda anlagen dubblas riskeras en ökning av defekter, ju närmare släktskap ju större risk. Även goda anlag dubblas.

Det är glädjande att kunna konstatera att rasen under de senaste 5 åren presenterat ständigt sjunkande siffror vad gäller inavelstrenden, från 2,7 % år 2009 till 1,9 %, 1,8 %, 1,1 %, till 0,7 % år 2013.

Fördelningen av de totalt 169 kullarnas inavelsprocent under åren 2009-2014 är 9 kullar som ligger mellan 6,25 - 12,49% och en som ligger över 12,5%. Resterande 159 kullar ligger under 6,25 %.

Att fortsätta arbeta för en genetisk variation är nödvändigt för att rasen skall kunna lämnas över så frisk som möjligt till nästa generation uppfödare.

Antalet registrerade hundar har de senaste åren legat rätt lågt: 2009-161(5), 2010-151(9), 2011-85(15), 2012-131(19), 2013-149(22), 2014-101(20) och 2015-115(23) dock med en ökning av antalet importer.

Under åren 2009-2015 har 8 hanar fått valpar före 2 års ålder, och glädjande nog har 0 tikar valpat före 2 års ålder under samma period. En hane och ingen tik har fått sin första kull efter 7 års ålder.

Avelsdjurens användning

Det är oerhört viktigt att uppfödarna söker information om avelsdjuren och använda olika individer för att bredda den genetiska avelsbasen.

Uppfödarna bör också söka icke nära besläktade avelsdjur i andra länder. Ett nytt och värdefullt verktyg i detta arbete är bl a SKK:s Hunddata och liknande internationella databaser.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

Under åren 1994-2003 var medelvärdet för rasen 4,16 %, och målsättningen i vårt tidigare RAS var att inom 10 år minska inavelsgraden med 0,5 % beräknat på fem generationer. Det är glädjande att kunna konstatera att målet är nått med mycket god marginal (2003-2013), och att vi 2013 är nere på 0,7 %.

Målsättningen för de kommande tio åren är att bibehålla en fortsatt låg inavelsökning och hålla den stabil under 2,5 %.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Att endast i undantagsfall upprepa samma kombination av föräldradjur.
- Att i avelsarbetet använda avelsdata för att utvärdera avelsdjurens och använda kunskaperna i det fortsatta avelsarbetet.
- Närmare släktskapsparning än kusinparning eller motsvarande (inavelsgrad 6.25 %) bör ej göras.
- Tik skall ej paras förrän hon har fyllt två år.

HÄLSA

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen

Newfoundlandshunden med en gynnsam uppväxt når generellt en hög ålder för att vara en så stor ras, 10-12 år förekommer. Det är som allmänhet en frisk ras med en positiv attityd och ett fridsamt sätt.

Förekomst av hälsoproblem

HÖFTLESDYSPLASI (HD)

Newfoundlandshundarna har under de år det varit möjligt att höftledsröntga visat sig vara behäftad med HD. Andelen drabbade individer i rasen har under årens lopp varierat. Under 70-talet då arbetet med att röntga hundarna och kartlägga problemet inleddes presenterades höga siffror med defekta hundar. Delvis berodde detta på att företrädesvis hundar med symtom röntgades, men även många uppfödare inledde arbetet med att HD-röntga sina avelsdjur och defekta hundar började tas ur avel i takt med att uppfödarna blev medvetna om problemet.

1986 registrerades 948 hundar. Av dessa blev 395st HD-röntgades (inkl. prel. röntgen), 227st – var UA, 75st – grad 1, 74st – grad 2, 19st – grad 3, vilket betyder att 57,5% var HD-fria. Totalt för perioden fram till 1999 var 57,3% av de 7563 röntgade hundarna HD-fria.

För hundar födda perioden 2000-2006 var 473 fria (62,4%), 126 grad C (16,6%), 124 grad D (16,4%) och 35 hade grad E (4,6 %). Totalt röntgades 758 av de 2006 hundar som föddes under perioden.

För hundar födda under perioden 2007 till och med 2013 var 180 fria (58,4%), 48 grad C (15,6%), 64 grad D (20,8%) och 16 grad E (5,2 %). 308 hundar undersöktes av de 965 som föddes under perioden.

Det faktum att registrerings-siffrorna för rasen minskar betydligt och därmed antalet röntgade individer gör naturligtvis statistiken något haltande, men trenden med de tydligt sjunkande procentsiffrorna för fria individer är mycket oroande och vi närmar oss snart 1986 års siffror.

Samtidigt skall hänsyn tas till ökade krav på identitet, obligatorisk avläsning, höjda åldersgränser, ändrade avläsningssystem, nya rutiner för såväl sövning som själva röntgenutförandet vid jämförelser av resultaten över årtionden.

Mål

Målsättningen för de kommande fem åren är att:
Öka andelen röntgade individer till minst 50 % för att få en säkrare bedömning av HD-statistiken. Andelen HD-belastade hundar i procent ska minska, liksom antalet hundar med grad D och E.

Strategier

- Avelshunden skall vara HD-röntgad före parning.

- Uppfödare ska uppmuntra sina valpköpare att HD-röntga sina hundar.
- I avel endast använda hundar med grad A, B eller endast i undantagsfall grad C.
- I de fall hund med grad C brukas i avel, skall det endast ske i kombination med hund med grad A el. B.

ARMBÅGSLEDSARTROS ED

Av hundar födda 1986 ED-röntgades 48st, varav 34st var UA, 12st hade lindrig artros och 2st hade måttlig artros. Resultatet visar att 70,8 % var UA.

Totalt för perioden 1990-1999 var 68,9 % av de 1597 röntgade hundarna ED-fria.

För hundar födda 2000-2006 var 551 fria (70,1%), 148 grad 1 (18,8%), 62 grad 2 (7,9 %) och 25 hade grad 3 (3,2 %). 786 hundar undersöktes och totalt föddes 2006.

Under perioden 2007-2013 var 217 fria (65,2%), 58 hade grad 1 (17,4%), 30 grad 2 (9 %) och 28 grad 3 (8,4 %). 333 hundar undersöktes av 965 födda.

Det faktum att registreringsiffrorna för rasen minskat betydligt och därmed antalet röntgade individer gör naturligtvis statistiken något haltande, men faktum kvarstår att procenten ED- fria individer har sjunkit markant under senare år och vi är nu nere under 1986 år siffror med mer än 5 %.

Samtidigt skall hänsyn tas till ökade krav på identitet och obligatorisk avläsning vid jämförelse av resultaten över årtionden.

Mål

Målsättningen är att andelen hundar med ED ska minska samt att hålla nere antalet hundar med kraftig artros.

Strategier

- Avelshunden skall vara ED-röntgad innan parning.
- Uppfödare ska uppmuntra sina valpköpare att ED-röntga sina hundar.
- I avel endast använda hundar med diagnos UA eller endast i undantagsfall lindrig artros.
- I de fall hund med lindrig artros brukas i avel, skall det endast ske i kombination med hund med diagnos UA.

KNÄLEDSPROBLEM

Att det kan förekomma knäledsproblem vet vi och det finns redovisat i den försäkringsstatistik SNK har fått ta del av.

Mål

Att kartlägga problemet för att se hur utbredda de olika knäledsproblemen är, och hitta en enighet inför framtiden för att i ett senare skede kunna minska antalet drabbade individer.

Strategier

- Sträva efter en större öppenhet inför problemet.
- Hitta en enighet om hur vi ska gå vidare i frågan.
- Fortlöpande uppdateringar bör hämtas från försäkringsbolagen.
- SNK ska aktivt jobba för att frågan aktualiseras kontinuerligt.

HUDPROBLEM

Vi vet sedan tidigare att olika typer av hudproblem förekommer inom rasen, och verkar vara det som upplevdes som mest bekymmersamt av ägarna. Problemen kan vara av skiftande karaktär och

grad, men gemensamt för dem är tyvärr att de ofta betyder ett långt lidande för hunden. Tätt kopplat till hudproblem är också öronproblem.

Mål

Att minska antalet hundar som drabbas av hudproblem och framför allt minska omfattningen av problemen.

Strategier

- Styrelsen och uppfödarna skall gemensamt sprida kunskap om god pälsvård och vikten av rena, torra pälsar.
- Valpköpare ska informeras om vikten att hålla kontakt med uppfödaren, som har kunskap och erfarenhet om rasen och dess utveckling.
- Individer med återkommande hudlidande ska inte användas i avel.

REPRODUKTION

Att i avel värna om god fertilitet och god kullstorlek, tikar som tar väl hand om sina valpar och har lätta valpningar och naturliga parningar.

Mål

Uppfödarna ska värna om att rasen bibehåller god reproduktionsförmåga.

Strategier

- Bevaka och prioritera och vid anledning till oro skicka ut frågeställningar till uppfödare om läget för att uppmärksamma.

EXTERIÖR

Helhetsintryck

Newfoundlandshunden skall vara massiv med kraftfull kropp, väl musklad med väl koordinerade rörelser. Kroppen skall vara kompakt. Uttrycket förmedlar mildhet och godmodighet. Rasen skall visa värdighet, glädje och kreativitet och är känd för sin gedigna vänlighet och fridsamhet.

Huvud

Huvudet skall ha samma helhet och struktur hos båda könen men vara mindre massivt hos tiken. Skallen skall vara bred med aningen välvd hjässa och stopet skall vara tydligt men aldrig brant. Nospartiet skall vara avgjort kvadratisk, djupt och måttligt kort. Läpparna skall vara tydliga men inte överdrivet markerade i mungiporna. Kinderna skall vara mjukt framträdande och ögonen förhållandevis små och djupt liggande. Även öronen är förhållandevis små och ansatta långt bak på huvudet.

Hals & Kropp

Halsen skall vara kraftig, muskulös och väl ansatt i skulderpartiet. Den skall vara tillräckligt lång för att medge att huvudet hålls värdigt. Kroppen skall sedd från sidan vara djup och kraftfull och benstommen skall genomgående vara massiv.

Extremiteter

Frambenen skall vara raka och parallella. Tassarna skall vara väl rundade, hårda och med fasta, kompakta tår.

Bakställets konstruktion är av största betydelse då hunden skall kunna dra tung last, simma och röra sej effektivt och täcka mycket mark. Låren skall vara breda och muskulösa, knälederna väl vinklade och underbenen kraftiga och tämligen långa. Mellanfoten (hasen) skall vara tämligen kort, väl vinklad mot underbenen, brett och parallellt ställda och baktassarna skall vara fasta och hårda.

Rörelser

Typiska rörelser för rasen medger god räckvidd i framstället och stark drivkraft i bakstället, vilket ger intryck av kraft utan ansträngning. Svag rullning i ryggen liksom lätt inåtvridna framtassar i rörelse är typiskt. När hastigheten ökar förs benen in mot kroppens mittlinje, s.k. singeltracking. Rygglinjen skall förbli plan när hunden rör sig.

Päls & Färg

Pälsen skall vara vattenavstötande och s.k. dubbelpäls för att vara funktionell. Färgen skall vara svart, vit/svart eller brun.

Storlek

Hanhunden skall vara 71 cm i mankhöjden och väga 68 kg i genomsnitt.

Tiken skall vara 66 cm i mankhöjden och väga 54 kg i genomsnitt.

Stora hundar är önskvärt, men skall inte favoriseras på bekostnad av symmetri, allmän sundhet, stark konstruktion och korrekta rörelser.

Mål

Att bevara Newfoundlandshunden som den beskrivs enl. rasstandarden och värna om rasens särdrag och detaljer, såsom anatomin och funktionen som beskrivs på ett mycket tillfredsställande sätt i standarden liksom huvudet och dess detaljer samt uttrycket.

Att värna om en sund anatomi och god konstruktion, som är den grundläggande förutsättningen för ett långt och friskt liv för en så stor och tung ras.

Att i alla avseenden sträva efter en hög kvalitet hos rasen trots en sjunkande kvantitet.

Strategier

- Styrelsen skall verka för att anordna rasutbildningar eller cirklar där temat är rasstandarden.
- Styrelsen skall verka för att hålla domarkonferens.
- Styrelsen skall anordna uppfödarkonferenser där fortlöpande information om rasens status vad det gäller exteriör, mentalitet och hälsa skall presenteras.

MENTALITET/FUNKTION

Allmänt

I dag finns endast mycket lite dokumenterad statistik på Newfoundlandshundens mentala status, men vi vet att det är för sitt godmodiga, lugna, trygga och vänliga temperament som rasen är mest känd.

Nulägesbeskrivning

I klubbens regi anordnas årligen en rad möjligheter att genomföra SOR prov(Sim- och Räddningsprov) och sedan en tid tillbaka genomförs BPH runt om i landet och antalet hundar som genomför BPH ökar.

Mål

Att värna om det rastypiska temperamentet och de rasspecifika instinkterna att arbeta och livrädda i vatten samt dess egenskaper som en stark draghund och sist men inte minst dess stora värde som sällskapshund.

Att inom fem år (2020/21) kunna redovisa en utvärdering för det antal som då genomfört BPH.

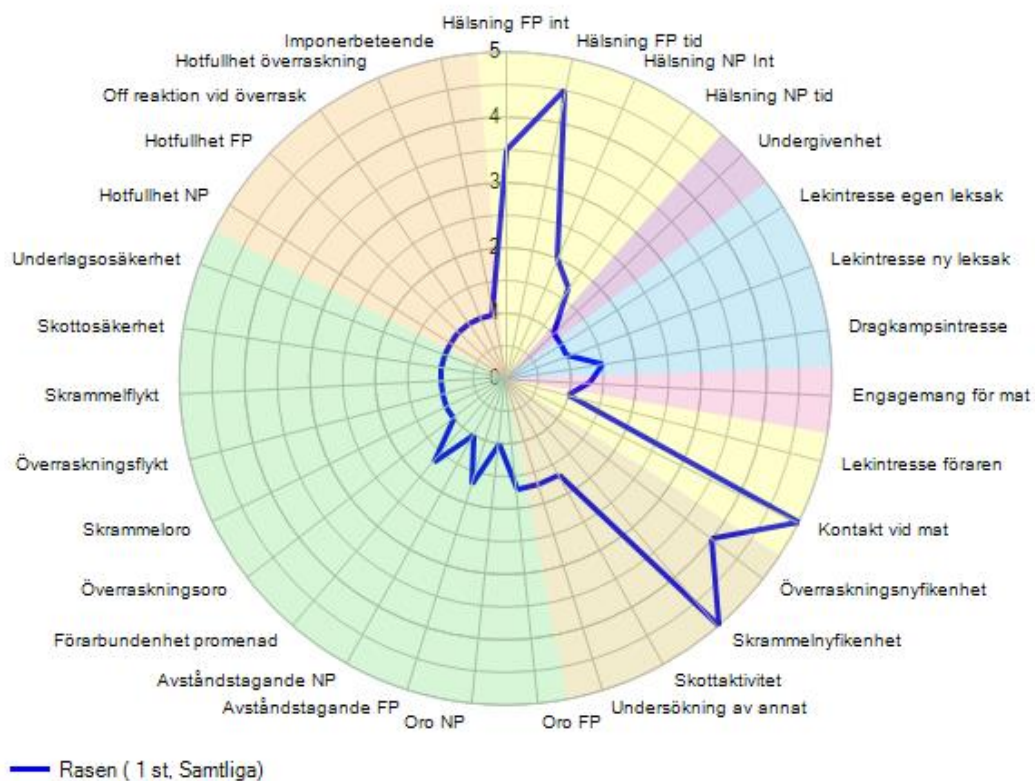
Strategier

Styrelsen skall verka för att samla uppödarna kring arbetet med att få så många Newfoundlandshundar som möjligt att genomföra BPH. Allt för att kunna värna rasens mentalitet(enligt standard) som är och ska förbli dess adelsmärke.

Styrelsen skall verka för ett ökat antal genomförda SOR-prov.

Längst ned i dokumentet visas protokoll samt spindeldiagram för Newfoundlandshund i enlighet med SKK:s uppgifter: hane född 2007, för genomfört BPH med skott.

Detta för att ge en bild av BPH och den statistik som skapats för varje ras.

Moment 1: Främmande person	Inte alls	Mycket
Glad i främmande människor	0 1 2 3 4	
Trygg	0 1 2 3 4	

Moment 2: Föremålslek	Inte alls	Mycket
Energisk	0 1 2 3 4	
Lekfull	0 1 2 3 4	

Moment 3: Matintresse	Inte alls	Mycket
Energisk	0 1 2 3 4	

Moment 4: Överraskning	Inte alls	Mycket
Nyfiken	0 1 2 3 4	
Arg	0 1 2 3 4	
Trygg	0 1 2 3 4	

Moment 5: Skrammel	Inte alls	Mycket
Nyfiken	0 1 2 3 4	
Trygg	0 1 2 3 4	

Moment 6: Närmande person	Inte alls	Mycket
Glad i främmande människor	0 1 2 3 4	
Arg	0 1 2 3 4	
Trygg	0 1 2 3 4	

Moment 7: Underlag	Inte alls	Mycket
Trygg	0 1 2 3 4	

Moment 8: Skott (valfritt moment)	Inte alls	Mycket
Trygg	0 1 2 3 4	

Över alla moment	Inte alls	Mycket
Ljudlig	0 1 2 3 4	
Positiv attityd	0 1 2 3 4	
Energisk	0 1 2 3 4	
Arg	0 1 2 3 4	

Arg Har lätt att bli arg och visar det med hotfulla betenden.	gärna på inbjudan till kontakt av främlingar och tar ofta eget initiativ till kontakt.	Nyfiken Är intresserad av händelser som inträffar och vill gärna undersöka dem i en positiv anda.
Energisk Pigg, vaken och alert. Reagerar snabbt på retningar. Kan upplevas som att hunden hela tiden är på gång.	Lekfull Svarar gärna på lekinviter och bjuder själv gärna till lek.	Positiv attityd Har en allmänt glad attityd till livet.
Glad i främmande människor Trivs i umgänget med främmande människor. Svarar	Ljudlig Reagerar lätt med skall i olika uppkomna situationer. Kan också gnälla i väntan på aktiviteter och vara ljudlig vid hälsning.	Trygg Har självförtroende. Reder ut uppkomna skrämelsituationer på ett rationellt sätt.

Summering (sammanfattning)

Att fortsatt värna om en sund anatomi och god konstruktion, som är den grundläggande förutsättningen för ett långt och friskt liv för en så stor och tung ras.

Att i alla avseenden sträva efter en hög kvalitet hos rasen trots en sjunkande kvantitet.

Att värna om det rastypiska temperamentet och de rasspecifika instinkterna att arbeta och livrädda i vatten samt dess egenskaper som en stark draghund och sist men inte minst dess stora värde som sällskapshund.

Plan för fortsatt arbete i klubben

Fortsätta informera och förankra RAS med uppföljning av mål och strategier.

Revideringen och förankringen

Revideringen och förankringen bland medlemmar och uppfödare i klubben är resultatet av ett fortlöpande arbete under flera års tid.

Vissa punkter är bortlyfta ur tidigare RAS, då de numera finns tillgängliga i olika databaser, bl a hos SKK.

AUK har deltagit på avelskonferenser inom SKK.

AUK har informerat i rastidningen om pågående arbete, samt ställt frågor till och haft en dialog med medlemmarna.

RAS revideringen har diskuterats på uppfödarmöten vid flera tillfällen. Senast på det centrala uppfödarmötet i samband med årsmötet 2015.

Allmänna och specifika frågor om RAS är utskickade till samtliga uppfödare i registret, där svarsantalet har varit mycket gott.

Ny statistik har inhämtats från Agria Breed profile, försäkringsbolag, liksom aktuella uppgifter från SKK:s Hund- och Avelsdata.

Frågeställningar angående olika hälsoproblem har skriftligen ställts till uppfödarna. Uppdateringar om rasen har även inhämtats via utländska kontakter så som rasklubbar och uppfödarkollegor, liksom uppdateringar via internationella rön beträffande rasens hälsostatus i ett vidare perspektiv.

Revideringen är gjord i samarbete mellan styrelsen och Avels- och Uppfödarkommittén.

För Svenska Newfoundlandshundklubben/AUK

2016-04-05

Birgitta Strohmaier, sekreterare

Fotnot:

SKK Avelsdata är en tjänst för avelsplanering och rasinformation som i första hand är tänkt att användas av uppfödare och avelsfunktionärer inom special- och rasklubbar. Avelsdata är kostnadsfri och efter inloggning tillgänglig för alla. Tjänsten ger åtkomst till registrerade uppgifter i Svenska Kennelklubbens databas på såväl individ- som populationsnivå. Alla uppgifter SKK registrerar överförs varje natt till Avelsdata och samtidigt görs nya beräkningar av all statistik och Avelsdata uppdateras.